

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สาขาวิชาศิลปศาสตร์

11111

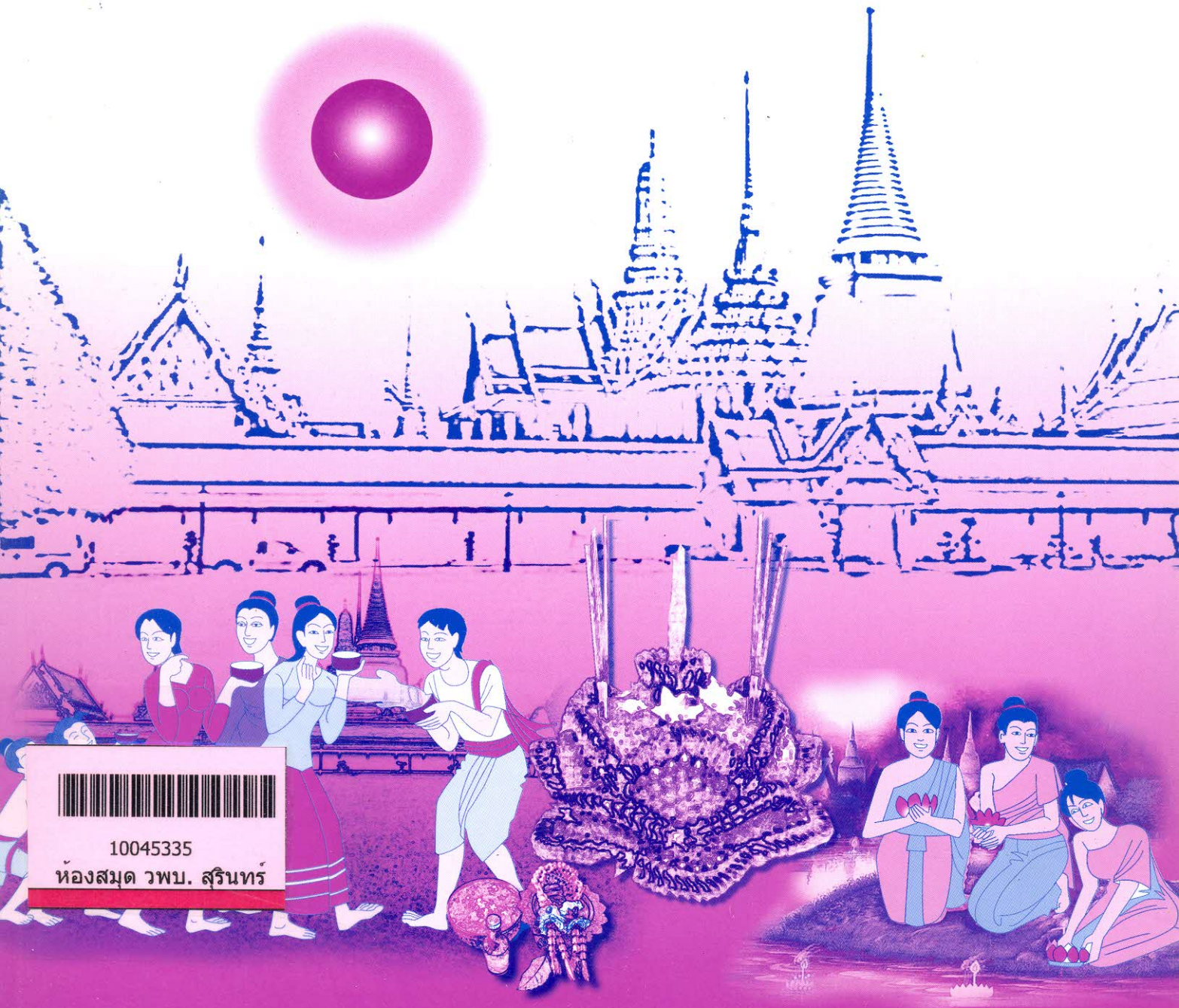
เอกสารการสอนชุดวิชา

หน่วยที่ 8-15

สังคมและวัฒนธรรมไทย

THAI SOCIETY AND CULTURE

ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1

10045335

ห้องสมุด วพบ. สุรินทร์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	(3)
รายละเอียดชุดวิชา.....	(10)
วิธีการศึกษา.....	(11)
หน่วยที่ 8 ชุมชนชนบท.....	8-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	8-2
ตอนที่ 8.1 ลักษณะทั่วไปของชุมชนชนบท.....	8-4
เรื่องที่ 8.1.1 ความหมายของชุมชนชนบท.....	8-5
เรื่องที่ 8.1.2 ลักษณะทางกายภาพของชุมชนชนบท.....	8-6
เรื่องที่ 8.1.3 ลักษณะทางประชากรของชุมชนชนบท.....	8-10
ตอนที่ 8.2 โครงสร้างของชุมชนชนบทไทย.....	8-13
เรื่องที่ 8.2.1 บุคลิกภาพ ค่านิยม และทัศนคติของชุมชนชนบทไทย.....	8-14
เรื่องที่ 8.2.2 ระบบครอบครัวและเครือญาติของชุมชนชนบทไทย.....	8-17
เรื่องที่ 8.2.3 เศรษฐกิจครัวเรือนของชุมชนชนบทไทย.....	8-19
เรื่องที่ 8.2.4 ความเป็นผู้นำของชุมชนชนบทไทย.....	8-21
ตอนที่ 8.3 การเปลี่ยนแปลงของชุมชนชนบทไทย.....	8-23
เรื่องที่ 8.3.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชนชนบทไทย.....	8-25
เรื่องที่ 8.3.2 การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคมในชุมชนชนบทไทย.....	8-26
เรื่องที่ 8.3.3 การปรับปรุงรายได้จากภาคเกษตรของชุมชนชนบทไทย.....	8-28
เรื่องที่ 8.3.4 การเคลื่อนย้ายแรงงานของชุมชนชนบทไทย.....	8-33
เรื่องที่ 8.3.5 การปรับปรุงคุณภาพชีวิตในชุมชนชนบทไทย.....	8-35
บรรณานุกรม.....	8-36
หน่วยที่ 9 ชุมชนเมือง.....	9-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	9-2
ตอนที่ 9.1 ลักษณะของชุมชนเมือง.....	9-4
เรื่องที่ 9.1.1 ความหมายและสภาพทางสังคม เศรษฐกิจของชุมชนเมือง.....	9-5
เรื่องที่ 9.1.2 หน้าที่ของเมือง.....	9-8
ตอนที่ 9.2 การกลายเป็นเมือง.....	9-11
เรื่องที่ 9.2.1 แนวคิดและองค์ประกอบของการกลายเป็นเมือง.....	9-12
เรื่องที่ 9.2.2 การกลายเป็นเมืองของประเทศกำลังพัฒนา.....	9-15
เรื่องที่ 9.2.3 ผลกระทบของการกลายเป็นเมือง.....	9-18

ตอนที่ 9.3 ลักษณะการกลายเป็นเมืองของไทย.....	9-20
เรื่องที่ 9.3.1 ความเป็นเอกราชของกรุงเทพมหานคร.....	9-21
เรื่องที่ 9.3.2 ปัญหาที่เกิดจากความเป็นเอกราชของกรุงเทพมหานครและแนวทางแก้ไข.....	9-25
เรื่องที่ 9.3.3 ผลกระทบของการกลายเป็นเมืองของกรุงเทพมหานคร.....	9-27
บรรณานุกรม.....	9-32

หน่วยที่ 10 ความสัมพันธ์และปัญหาระหว่างเมืองกับชนบท..... 10-1

แผนการสอนประจำหน่วย.....	10-2
ตอนที่ 10.1 แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสังคมเมืองและชนบท.....	10-4
เรื่องที่ 10.1.1 แนวความคิดของสำนักการพัฒนา.....	10-6
เรื่องที่ 10.1.2 แนวทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	10-7
เรื่องที่ 10.1.3 แนวทฤษฎีการสร้างภาวะทันสมัย.....	10-8
เรื่องที่ 10.1.4 ทฤษฎีและแนวความคิดของสำนักด้อยพัฒนาและทฤษฎีการพึ่งพา.....	10-9
เรื่องที่ 10.1.5 แนวคิดของนักสังคมศาสตร์เกี่ยวกับการขยายตัวเป็นเมืองของ กรุงเทพมหานครและความสัมพันธ์กับชนบท.....	10-11
ตอนที่ 10.2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ - ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับเมืองในสังคมไทย.....	10-14
เรื่องที่ 10.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและเมืองในเศรษฐกิจสังคมแบบจารีต ก่อนทำสัญญาการค้าปี 2398.....	10-16
เรื่องที่ 10.2.2 ความสัมพันธ์ของบ้านและเมืองในช่วงการทำสนธิสัญญาการค้า สมัยรัชกาลที่ 4.....	10-18
เรื่องที่ 10.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและเมืองในเศรษฐกิจสังคมแบบรัฐชาติสมัยใหม่....	10-20
เรื่องที่ 10.2.4 บทสรุปพัฒนาการทางประวัติศาสตร์-ความสัมพันธ์ของบ้านและเมือง จากอดีตถึงปัจจุบัน.....	10-23
ตอนที่ 10.3 การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเมืองหลวงและชนบทในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง.....	10-25
เรื่องที่ 10.3.1 การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเมืองหลวงและชนบทใน ด้านการเมือง - การปกครอง.....	10-26
เรื่องที่ 10.3.2 การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเมืองหลวงและชนบทในด้านเศรษฐกิจ.....	10-27
เรื่องที่ 10.3.3 การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเมืองหลวงและชนบทในด้านสังคม และวัฒนธรรม.....	10-29
เรื่องที่ 10.3.4 การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเมืองหลวงและชนบทในด้านการให้บริการ การศึกษาและสาธารณสุข.....	10-31

เรื่องที่ 10.3.5 การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเมืองหลวงและชนบทในด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....	10-33
ตอนที่ 10.4 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างสังคมเมืองและชนบท.....	10-35
เรื่องที่ 10.4.1 ปัญหาความล้มละลายทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน	10-36
เรื่องที่ 10.4.2 ปัญหาการอพยพแรงงานการย้ายถิ่นจากชนบทสู่เมือง	10-37
เรื่องที่ 10.4.3 ปัญหาการขาดแคลนมันสมองและกำลังคนในการพัฒนาชนบท.....	10-40
บรรณานุกรม	10-42
หน่วยที่ 11 สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น	11-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	11-2
ตอนที่ 11.1 ลักษณะสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น.....	11-4
เรื่องที่ 11.1.1 ความหมายของคำว่าท้องถิ่นในประเทศไทย.....	11-5
เรื่องที่ 11.1.2 ความแตกต่างทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมในภาคต่างๆ ของประเทศไทย	11-8
เรื่องที่ 11.1.3 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของบ้านเมืองในภาคต่างๆ ของประเทศไทย.....	11-15
ตอนที่ 11.2 ลักษณะสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นในภาคต่างๆ ของประเทศไทย.....	11-22
เรื่องที่ 11.2.1 สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคกลาง	11-23
เรื่องที่ 11.2.2 สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11-43
เรื่องที่ 11.2.3 สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือ.....	11-51
เรื่องที่ 11.2.4 สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้.....	11-58
ตอนที่ 11.3 ความสัมพันธ์ทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ท้องถิ่น.....	11-66
เรื่องที่ 11.3.1 ความสัมพันธ์ทางการเมืองและวัฒนธรรมระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบท ในประเทศไทย	11-67
เรื่องที่ 11.3.2 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น.....	11-70
บรรณานุกรม	11-75
หน่วยที่ 12 จีนและมุสลิมในสังคมไทย.....	12-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	12-2
ตอนที่ 12.1 ประวัติความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทย.....	12-5
เรื่องที่ 12.1.1 ภูมิหลังและการกระจายตัวของชาวจีน.....	12-6
เรื่องที่ 12.1.2 นโยบายของรัฐบาลในการควบคุมชาวจีน.....	12-13

ตอนที่ 12.2 ความสัมพันธ์ของชาวจีนกับเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม.....	12-20
เรื่องที่ 12.2.1 บทบาทของชาวจีนทางด้านเศรษฐกิจ.....	12-21
เรื่องที่ 12.2.2 บทบาทของชาวจีนทางการเมือง.....	12-24
เรื่องที่ 12.2.3 ชาวจีนกับสังคม-กรณีความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับการบูชาบรรพบุรุษ.....	12-28
เรื่องที่ 12.2.4 สรุป-ความสัมพันธ์ของชาวจีนกับสังคมไทย.....	12-31
ตอนที่ 12.3 ประวัติความเป็นมาและการตั้งถิ่นฐานของมุสลิมในประเทศไทย.....	12-34
เรื่องที่ 12.3.1 ประวัติความเป็นมาของมุสลิมในประเทศไทย.....	12-35
เรื่องที่ 12.3.2 การตั้งถิ่นฐานของมุสลิมในประเทศไทย.....	12-4
ตอนที่ 12.4 กรณีศึกษามุสลิมเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย.....	12-49
เรื่องที่ 12.4.1 ความหลากหลายและเอกลักษณ์วัฒนธรรมของมุสลิมเชื้อสายมลายู.....	12-51
เรื่องที่ 12.4.2 กลไกการจัดระเบียบสังคม วัฒนธรรมมลายูและศาสนาอิสลาม.....	12-53
เรื่องที่ 12.4.3 ความสัมพันธ์กับชาวไทยพุทธในท้องถิ่น.....	12-59
เรื่องที่ 12.4.4 ความสัมพันธ์ที่มีต่อรัฐไทยในทางการเมือง.....	12-63
บรรณานุกรม.....	12-74

หน่วยที่ 13 ชาวเขาในประเทศไทย..... 13-1

แผนการสอนประจำหน่วย.....	13-2
ตอนที่ 13.1 ระบบนิเวศภาคเหนือกับชาวเขาในประเทศไทย.....	13-6
เรื่องที่ 13.1.1 ระบบนิเวศภาคเหนือ.....	13-8
เรื่องที่ 13.1.2 พัฒนาการของการเกษตรกรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับพัฒนาการ ของสังคมวัฒนธรรมบนภูเขา.....	13-14
เรื่องที่ 13.1.3 ประชากรชาวเขาในประเทศไทย.....	13-17
เรื่องที่ 13.1.4 ระบบนิเวศกับการจัดการทรัพยากรในสังคมชาวเขา.....	13-30
ตอนที่ 13.2 ระบบสังคมและวัฒนธรรมของชาวเขากับการเปลี่ยนแปลง.....	13-38
เรื่องที่ 13.2.1 การจัดระบบเศรษฐกิจของชาวเขา.....	13-40
เรื่องที่ 13.2.2 การจัดระบบการเมืองของชาวเขา.....	13-59
เรื่องที่ 13.2.3 การจัดระบบครอบครัว เครือญาติและการแต่งงานของชาวเขา.....	13-65
เรื่องที่ 13.2.4 อุดมการณ์ทางศาสนาและพิธีกรรมของชาวเขา.....	13-72
ตอนที่ 13.3 ปัญหาที่เกี่ยวกับชาวเขาในประเทศไทย.....	13-78
เรื่องที่ 13.3.1 ปัญหาชาวเขาในทัศนะของรัฐบาลและที่มองจากชาวเขา.....	13-79
เรื่องที่ 13.3.2 การท่องเที่ยวกับผลกระทบต่อการจัดระบบสังคมและวัฒนธรรมของชาวเขา.....	13-84
บรรณานุกรม.....	13-89

หน่วยที่ 14	ความขัดแย้งในสังคมและวัฒนธรรมไทย	14-1
	แผนการสอนประจำหน่วย	14-2
ตอนที่ 14.1	ทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับสังคมสมัยใหม่ 2 กระแส	14-4
	เรื่องที่ 14.1.1 ทฤษฎีสังคมเกี่ยวกับชนชั้นของคาร์ล มาร์กซ์	14-6
	เรื่องที่ 14.1.2 ทฤษฎีสังคมเกี่ยวกับหน้าที่ของเอมิล เดอร์ไคม์	14-10
	เรื่องที่ 14.1.3 เปรียบเทียบทฤษฎีสังคมของมาร์กซ์กับเดอร์ไคม์	14-14
ตอนที่ 14.2	ทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับสังคมไทยสมัยใหม่ 2 กระแส	14-17
	เรื่องที่ 14.2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับชนชั้นในสังคมไทย	14-18
	เรื่องที่ 14.2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับหน้าที่ในสังคมไทย	14-25
	เรื่องที่ 14.2.3 เปรียบเทียบทฤษฎีเกี่ยวกับสังคมไทยในแนว “ชนชั้น” และแนว “หน้าที่”	14-30
ตอนที่ 14.3	ทฤษฎีทั่วไปว่าด้วยกระบวนการของความขัดแย้ง	14-33
	เรื่องที่ 14.3.1 ทฤษฎีทั่วไปว่าด้วยความขัดแย้งในสังคม	14-34
	เรื่องที่ 14.3.2 กระบวนการของความขัดแย้ง	14-38
ตอนที่ 14.4	ตัวอย่างรูปธรรมของกระบวนการของความขัดแย้งในสังคมและวัฒนธรรมไทย	14-42
	เรื่องที่ 14.4.1 พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485-2525	14-44
	เรื่องที่ 14.4.2 บทวิเคราะห์พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในแนวทฤษฎีความขัดแย้ง	14-51
	บรรณานุกรม	14-65
หน่วยที่ 15	บูรณาการในสังคมและวัฒนธรรมไทย	15-1
	แผนการสอนประจำหน่วย	15-2
ตอนที่ 15.1	ความหมายและแนวคิดการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรม	15-4
	เรื่องที่ 15.1.1 ความหมายของการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรม	15-5
	เรื่องที่ 15.1.2 แนวคิดของการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรม	15-7
	เรื่องที่ 15.1.3 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรม	15-10
ตอนที่ 15.2	นโยบายและความพยายามในการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย	15-14
	เรื่องที่ 15.2.1 รูปแบบการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย	15-15
	เรื่องที่ 15.2.2 นโยบายในการบูรณาการทางวัฒนธรรมของประเทศไทย-กรณีของ กลุ่มวัฒนธรรมต่างๆ	15-17
ตอนที่ 15.3	กลไกและมาตรการในกระบวนการบูรณาการทางสังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทย	15-21
	เรื่องที่ 15.3.1 กลไกและมาตรการทางการเมืองและการทหาร	15-22
	เรื่องที่ 15.3.2 กลไกและมาตรการทางการศึกษา	15-24
	เรื่องที่ 15.3.3 กลไกและมาตรการทางเศรษฐกิจ	15-27
	เรื่องที่ 15.3.4 กลไกและมาตรการด้านอื่นๆ	15-29

ตอนที่ 15.4 ผลกระทบของนโยบายและความพยายามในการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรม ของประเทศไทย	15-30
เรื่องที่ 15.4.1 ผลดีของการดำเนินการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรม	15-31
เรื่องที่ 15.4.2 ข้อสังเกตในการดำเนินการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรม	15-32
บรรณานุกรม	15-35